

Слово, произнесено от проф. Т. Генчев при откриването на юбилейната научна конференция по случай осемдесетата годишнина от рождението на проф. Тагамлици

Уважаеми колеги, скъпи гости,

Организационният комитет ме натовари с приятната и почетна задача да открия научната сесия в памет на бележития български математик, незабравимия учител на всички нас, професор Ярослав Тагамлици.

Русин по националност, прекарал целия си съзнателен живот в България, Тагамлици израства и се развива като български математик и български патриот. Той се гордееше, че е професор именно в Софийския университет и твърдо вярваше, че нашият факултет е научен център, в който са правени и се правят изследвания от европейски мащаб. Оставяйки ни непреходни резултати в класическия и функционалния анализ, Тагамлици подкрепи своето верую с едно забележително творческо дело. Той смяташе, че българската математика е достатъчно зряла, за да може сама да преценява своите и чуждите постижения, и видимо се дразнеше, когато при обсъждането на научни въпроси вместо доводи по същество се привеждаха цитати от чужди авторитети. Неговото изострено чувство за ценностите в науката уравнисяваше вродената му доброжелателност и го предпазваше от прибързани похвали. Тагамлици беше взискателен, но неговата взискателност не беше едностранчива; той беше строг съдник не само на чуждото, но и на своето творчество. В страна с неукрепнали научни традиции, при това в процес на екстензивно развитие като следвоенна България, неговата взискателност, която не беше нищо друго освен уважение към науката, често биваше неправилно разбираана и му носеше немалко огорчения. Въпреки това той изпълняваше достойно мисията на културтрегер, с която се беше нагърбил.

За да разберем истинското място на Тагамлици в историята на нашия факултет, трябва да се върнем назад в началото на петдесетте години. По онова време, от второто поколение университетски професори, само Обрешков беше още в творческа възраст, но не ръководеше научен семинар и поради особеностите на своя характер не правеше усилия да създаде научна школа. От друга страна, като следствие от войната старите научни контакти със Запада (имах предвид Германия и Франция) бяха прекъснати, а новите, преди всичко с МГУ, още не бяха създадени. Именно тогава, рано достигнал творческа зрялост, Тагамлици създаде семинар, който ръководеше с възрожденска всеотдайност, въпреки

огромната задължителна преподавателска работа, която лежеше на неговите плещи. Този семинар, заедно със спецкурсoвете, които ежегодно четеше, оформи център, около който се групираха студентите с афинитет към науката. По този начин, с талант и себераздаване, Тагамлицки хвърли мост между миналото и бъдещето и създаде новата българска школа. Ако сега, пред прага на новото столетие, се запитаме кой е математикът, допринесъл най-много за развитието на факултета през последните петдесетина години, отговорът може да бъде само един: Ярослав Тагамлицки. И слава Богу, до този отговор се достига и без преброяване на цитати.

Въпреки неговите безспорни заслуги и към българската наука и към българското образование, Тагамлицки не беше удостоен с членство в БАН. Академичната номенклатура му отказа онова, което беше заслужил многократно. Но за нас, неговите ученици, които имахме привилегията да го познаваме и обичаме, той беше и е нещо повече от академик. За нас той е фигура с други измерения, от друг мащаб, учен и просветител в истинния смисъл на думите, борец за по-широки духовни хоризонти и за по-висока математическа култура. Мисля, че няма да сбъркам, ако кажа, че това мнение се споделяше и от най-широките кръгове на нашата математическа общественост.

Вече 14 години Тагамлицки не е между нас. Освен своето творчество той ни остави и своя пример. Днес, в трудните преходни години, този пример придобива особена стойност. Наистина какво бихме могли да противопоставим на моралната ерозия, този неизбежен спътник на недоимъка, освен примера на най-достойните? Достойно място между тях заема и нашият незабравим учител професор Ярослав Тагамлицки.

От името на организационния комитет обявявам днешната научна сесия за открита и давам думата на проф. Скордев да изнесе доклад за живота и научното дело на проф. Тагамлицки.

*София,
20 декември 1997*